

Передплата

«РУСЛАНА» вносьте:

в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор.
 в пів року . . . 10 кор.
 на чверть року . . . 5 кор.
 а місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

пів рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Пощинове число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми виреш; а ве возьмеш мплости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. і. п. Дембровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застережене. — Рекламы неопечатані вільні від порга. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

До ситуації.

Мимо пильної і по часті успішної праці в комісіях панує під добу в усіх напрямках діяльності законодавчого тіла велика непевність, хочай оптимісти не покидають надії корисного поладження аґенд.

Розправи в комісії виборчої реформи застрягли на §. 42. і вже від трох засідань не поступили ні кроком. Німці жадають, як звісно кваліфікованої більшости задля евентуальної зміни поділу виборчих округів, Чехи не хотять пристати на се, а всякі компромісові внесення в тім згляді не можуть удержати ся. Дійшло до того, що частина Чехів, під проводом Странского приняла ся навіть обструкційної тактики в комісії, а знов Німці, віддячуючись їм, ставлять трудношти удержавленю Північної залізниці, мимо сего, що ся справа вже порішена в залізничній комісії в користь постуляту удержавлення.

Вчера по полудни відбула ся в присутности президента міністрів бар. Бека і міністра залізниць д-ра Дершати, конференция провідників сторонництва, на якій виступили ярко всі ті ріжници. Пос. Абрагамович домагав ся поставлення предложеня про удержавлене Північної залізниці яко четвертої точки дневного порядку нарад палати, а то межі законом

про рейоноване бураків, а законом про піяньство. — Пос. Гессман висказує пересвідчене, що поладжене удержавлення Північної залізниці перед виборчою реформою викличе серед мас населеня кепске вражінє. — Пос. Гоффман, Велленгоф і Пахер домагають ся ухваленя закона против неучтивої конкуренції, а в квестії удержавлення Північної залізниці прилучують ся до виводів пос. Тессмана. — Пос. Крамарж натомість домагає ся як найскоршої поладоди удержавлення Північного шляху а пос. Толінґер звертає на справу конґруї і ургує за ухваленем дотичного закона. Пос. Адлер згоджує ся на переведене Північної залізниці по укінченю праць в комісії виборчої реформи.

Бар. Бек просить о можливо найскорше поладжене справи удержавлення Північної залізниці задля ствердження, що по переможеню національних трудноштий можна дійсно доковати чогось. Правительство не може жадати довшого часу проволочи. Виборча реформа не розібе ся од теперішні трудношти, бо не можерозбити ся з певностию, натомість треба сподівати ся, що комісія вже в часі найблишого тижня покінчить свої праці над виборчою реформою. — Пос. Ліхтенштайн не має нічо против скорої поладоди удержавлення Північної залізниці, однак побоює ся, що в часі дебати в палаті над удержавленем, праця в комісії

для виборчої реформи буде іти поволі. — Пос. Грос звертає увагу, що попри наради над удержавленем Північної залізниці не стане абсолютно часу для праці в комісії виборчої реформи. — Пос. Абрагамович еще раз з цілою рішучостию обстає при тім, щоби удержавлене Північної залізниці поставлено на четверту точку нарад палати.

Пос. Гессман ставить внесенє, щоби удержавленє Північної залізниці введено на дневний порядок нарад в дорозі наглости. — Пос. ґр. Феттер ставить внесенє, щоби скликати найближе засіданє державної ради на четвер, аби комісія виборчої реформи могла до того часу покінчити свої праці. Бесідник має намір, почавши від слідуючого тижня, відбувати пленарні засіданя в суботи і понеділки. — Пос. Абрагамович акцентує внесенє Гессмана, а пос. Хіярі відкликає ся до порозуміня зі своїм клубом. — Пос. Пльой заявляє, що засіданя комісії виборчої реформи буде скликувати в понеділок, вівторок і середу.

На внесенє пос. Абрагамовича ухвалено скликати найближе засіданє в середу, а тимчасом німецькі сторонництва порозуміють ся, чи згодити ся на трактованє справи удержавлення Північної залізниці яко наглої.

Рівнож і в угорских взаєминах панує непевність. Загроза ухваленя міністрови заграничних справ ґр. Голухов-

Гі де Мопасан.

КОНФУЗИЯ.

(Дальше.)

Зачала давати мені питання дрозжачи з цікавости; в пять минут хотіла дізнатись всего. Знала імена усіх славних людей і богацько інших, о котрих я не чув ще навіть.

— Який є Ґунод! А Сарду? Ах, пане — я так люблю штуки Сарду-а! Яке то все веселе, з дотепом! Як лучить ся мені коли побачити котру з них, то мрію потім через цілий тиждень! Читалам також одну книжку Додета! Сафо, знаєте се? Чи Додє є хороший? Ви бачили його? А Золя який? Щоби ви виділи, як я сплалака ся над його Жермінальом! Пригадуєте собі ту дитинку, котра вмирає? Яке се страшне! О мало, що я не-заслабла! Читала я також Буржета Страшну загадку! Маю своячку, котра до тої степени за-вернула собі голову тим романом, що

написала до Буржета! Мені видалось се дуже поетичним. Однак волю так те, що є забавне. Знаєте Гревина? А Коке-ліна? А Дамалю? А Рошефорта? Кажуть, що такий дотепний! А Касаняк? Здаєсь, має що дня поединок?...

По часі якої години почали вичерпуватись ті питання; і заспокоївши її цікавість в як найфантастичнійший спосіб, міг я вже сам говорити з черги.

Я оповідав її історії зі сьвіта, з париского житя, з великого сьвіта. Слухала з цілим скупленем, цілим серцем. Ох! з певностию набрала понятя о хороших дамах, париских дамах. Були се тільки самі любовні пригоди, сходини, шалені пориви і фатальні випадки. Від часу до часу питала вона:

— Ох! то то, так є в великім сьвіті?

Я усміхав ся зі злосливою міною. — Справді! То тільки міщаночки провадять спокійне і монотонне житє, всім є байдужно...

І я зачав копати чесноту сильними

ударами іронії філософії і бляги. Насміхав ся безмилосерно з дуреньких невинних жінок, котрі старіють ся, не пізнавши нічого доброго, без зворушень, не зазнаючи ніколи смаку і розкоші горячих, крадених поцілуїв, і то длятого, що вийшли заміж за чемненського собі дурня, котрого подружя обережність наказує їм жити аж до смерти в несвідомі усіх вирафінованих, пристрасних розкошій і цілого розмаю забороненої любови.

Потім навів я ще кілька пригод з осібних кабінетів, любовних зносин, знаних, як запевняв я, цілому сьвітови. А всегда я вставляв, як звичайно повтараючу ся стрічку, дискретну похвалу утаєня пориваючої, а скритої любови.

Находила ніч, тиха ніч і тепла. Великий корабель, що потрясав ся цілий своєю машиною, поров море під безмежним склепінем темносиного неба, котре горіло звіздами.

Гарна женщина вже не говорила нічого. Віддихала звільна і вздихала подекуди. Нараз встала.

скому вотум недовіря в угорській делегації, приняла такий острій вид, що мимо авдієнцій у цісаря і переговорів в сій справі президента угорського міністерства д-ра Векерля з партією угорської незалежності — загалом говорять про недалеку димісію гр. Голуховського.

3 подорожи до св. Землі.

(Дальше).

Єрусалим 15. вересня 1906.

Єще далеко до обіду, тож кількох з нас вибрало зя з фотографічним апаратом, щоби поробити деякі гарнійші знімки видів, груп та поодиноких лиць. Зробити знімку з Турчинки без заслони уважали ми за вигране великого льосу. Шукаємо вражінь, та ідемо нарочно такими улищами, на яких доси наша нога не була. Дорога веде заулками, по сходках до гори, то на діл. На однім обійстю сидить кучки Арабка і бавить ся з дїтьми, а на вид чужих людей навіть не рушає ся, не змінє постави, ані не ховає очий, а противно сьміє ся сердечно, що ми мусимо вертати, бо дорога кінчить ся на мурі. Дальше з закратоватого вікна споглядає молода Турчинка уперто в нашу сторону. Апарат вже готов, туйтуй вже зловимо, а тут наднесло Турка. Вікно сей час опорожнило ся, а аматори як не пишні дальше поплентали ся.

Іде похорон. Наперед поступає поважно ковас, а за ним хоругви, сьвященик, товариші помершого несуть домовину, відтак мужчини, а на кінци жінки. Коли кінчив ся похід, дивлю ся на хрест, аж на нїм напись польска: Ś. p. Szymon Przybyło zaspał і т. д. Тим більше дивним се виглядало, що всі, що ішли за похороном, без винятку були в чисто арабській ноші, а жєнщини навіть з за-слонами і тому годї було менї розпитати.

За хвилию іде другий похорон, вірменський. Ковас на передї, за ним довгі

— Іду спати — сказала — добраніч вам.

І подала менї руку.

Я знав, що мусїла завтра їхати дилжансом з Бастиї до Аякчію, котрий волочєсь цілу піч через гори.

Одвітив:

— Добраніч.

І з черги пішов і я положити ся до каюти.

На другий день, зараз з рання, закупив я усі три місця в дилжансі для самого себе.

Коли смеркалось і всїдав я в Бастиї до старого повоза, спитав мене кондуктор чи не згодив би ся я відступити одно місце одній панї.

Я запитав ся скоро:

— Якїй панї?!

— Женї офіцера, котра їде до Аякчію.

— Скажіть тїй панї, що дуже радо відступлю тє місце.

Прийшла, як менї сказала, переспавши цілий день. Усправедливила ся, подякувала менї і усїла.

Повїз був свого рода герметично

два ряди бородатих сьвящеників, а відтак дальше як при попереднім, юрба Арабів.

Вийшовши за місто, ми стрїнули чотири жінки; підходять ближе і сїдають під муром для відпочинку. Наставляю апарат, а они в крик, та сварять ся незрозумілим для нас язиком. Збігає ся юрба людей, одні викрикують, а другї як на глум витягають руки по бакшіш. Ситуация стає неприємна, тож ми рішили зрезигнувати з фотографованя «типів», щоб не впасти в яку халепу.

З міста надходить певним кроком харно і добре убраний Бедуїн. По єго ноші та блискучих пістолєтах можна було догадувати ся, що се не бїдолаха. Якеж було наше здивованє, коли він сей час зажадав бакшішу, як перший лучший обідранець. Дїстав 10 сот. і забрав ся навіть не подякувавши.

На північ від міста пішло гірше, бо не тільки, що Феллаги кричали і махали руками, якби хотїли відогнати від себе нечисту силу, але ще в додатку плювали в нашу сторону.

Було часу досить, то треба користати і заглянути, яке жите і урядженє по домах.

Тамошні люди остерегли нас, що Араб є дуже ввічливий і гостинний, коли єго застане ся, так знова лютий, коли хто зайде до єго хати, як єго нема дома. Жінка не прийме гостя, коли муж поза домом. Бідні люди мають одну жінку, а богатший може мати їх бїльше.

Моральність у них не є чеснотою, але природним станом річи, бо нагоди і підстави до неморальности нема. Кожда дївчина виходить за муж, бо о се старає ся вже ціла родина, а вдову бере зараз брат мужа, бо так каже звичай. Старших нежонатих майже нема, вояки всі жонаті, то публичні доми розпусти не мають підстави.

Жите домашнє у Арабів виглядає повдинчо, але за те відай спокійнійше.

Простє є цілє урядженє дому. Кімнатки малі, стїни пусті, а дерки і матеріації на підлозі заступають лїжка. Бо-

замкненим пуделком, до котрого дїставало ся сьвітло через двоє дєверий. І так знайшли ся ми сам на сам. З початку точив ся повїз скоро, потім звільнив в горах. Сильний сьвіжий запах ароматичних цьвітїв залїтав через спущєні вікна, той запах, котрий розносить Корсика так далеко навкола себе, що моряки розпізнають його на широкім морю, переймаючий запах, як запах людского тіла, як запах подиху зеленої землі, котрий викликають з неї горячі сонця лучі.

Я знов зачав говорити о Парижи, а вона знов слухала мене з горячковою увагою. Моє оповіданє ставалось зухвале, підступно прозоре, повне здогадливих і зрадливих слів, тих слів, що бурять кров.

Стемнило ся цілком. Я вже не видїв нічого, навіть тої білої плями, котру творив перед обличя молодої жєнщини. Тільки з переду, коло фірмана осьвічувала лїхтарня чотири конї, що вдрапували ся під гору.

(Конець буде).

гатші Араби уряджують доми вже на європейский лад.

(Дальше буде).

По Україні.

(Про сїльське господарство в Київщині).

(Конець).

Якаж поденна плата була весною? Виявило ся, що робітникови платило ся од 28 до 40 коп., а в цілій губернії (беручи на круг) — 37 коп., робітницї 22 до 36 коп., по губернії — 29 коп., піврбочому 14—25 коп., а по губернії 20 коп. Найзлизденніща плата була в липовецкому повіті: на хазяйских харчах 28, 22 і 14 коп., а на своїх: 33, 26 і 17 к; не далеко втік од того й звенигородский повіт: 30, 25 і 15 коп., а на своїх харчах: 45, 35 і 25 коп., найдорожче платило ся в Канівщині: 45, 36 і 23 коп. на хазяйских, і 50, 40 та 30 — на своїх харчах.

Рбочим з конякою, парюю коний та парюю волів платило ся так: 73 к. — 1 карб., 98 к. — 1 карб. 60 коп. 90 к. — 1 карб. 52 коп. на хазяйских карчах, і 87 к. — 1 карб. 25 к., 1 карб. 20 к. — 1 карб. 93 к., 1 карб. 13 к. — 1 карб. 82 — на своїх харчах, а взявши кругом по цілій губернії: 86 коп., 1 карб. 28 к. та 1 карб. 20 к. на хазяйских харчах, і 1 карб. 7 коп., 1 карб. 47 к. та 1 карб. 37 к. — на своїх. Знов і тут найдешевше платило ся в липовецкому повіті, а найдорожче в київському та канівському.

По чому платило ся за обробіток 1 десяти на своїх харчах? Кругове число на всю губернію вийшло таке: за повний обробіток 1 десят. з одною оранкою — 4 карб. 88 к., за повний обробіток 1 дес. з 2 оранками — 7 карб. 83 к., за одну оранку 3 карб. 63 к., за волочїня — 68 к., за сївбу — 48 к. Варто завважати, що в радомисльському повіті обробіток мало не в двоє дешевший, бо там пісчана земля, якої не доводить ся так щиро обробляти.

Цїни за арендовану землю. Аренда в Київщині переважно за гроші, дуже небагато за часть, ще менш з половини і сливе немає за одробіток.

Арендні цїни на землю цього року скрізь, крім радомисльских пісків, були вищі, як два попередніх роки. Особливо підняла ся ціна в черкаському, чигириньському та канівському повіті (мало не на 4 карб.), а в решті повітів — бїльш, як на 2 карб.

Цєї весни цїни за 1 дес. на ярину були од 15 (в київському пов.) і до 18 карб. 70 к. (в канівському), а по всїй губернії кругом 16 карб. 34 к., за 1 десят, під озимину од 12 карб. 30 к. (в київському) і до 15 карб. 50 к. (в черкаському), а по всїй губернії кругом 13 карб. 43 к. А тим часом в радомисльському повіті: 1 десят. на ярину — 7 карб. 9 к., а під озимину 3 карб. 38 к.

Цїниж за сїнокос були од 25 до 30 карб. десятина, бураків 30 до 50 карб. і під баштан 35 до 60 карб.

Цїни на скотину в осєни р. 1905 та весною р. 1906. Весінні цїни були твердїщі й вищі за осїнні. В осєни коняка стояла 43—50 карб. а весною 50—63

карб.; влі в осени: 60—71 карб. весною — 68—81 карб. корова в осени: 32—50 карб. весною 40—58 карб. Найдешевші коні були в осени в радомисльському повіті (31 карб.), а найдорожші в таращанському 50 карб., а весною: найдешевші в радомисльському (42 карб.), а найдорожчі в київському — 63 карб. Воли в осени найдешевші в радомисльському пов. (45 карб.) і найдорожші в бердичівському (71 карб.), весною найдешевші в радомисльському (54 карб.), і найдорожші з звенигородському (81 карб.). Корова в осени найдешевша була в радомисльському (28 карб.) і найдорожша в липовецькому — 58 карб.

Ціни на пашу в осени р. 1905 та весною 1906 року. Жито: в осени (на цілу губернію) 53 к., весною — 57,3 к.; пшениця: в осени — 71 к., весною — 76,4 к., ячмінь: весною — 56 к., в осени — 59 к., овес: весною — 50,7 к., в осени — 57,1 к., просо: весною — 59,7 к., в осени — 63,3 к., гречка: в осени — 61,1 к., весною — 64 к.; ріпак: 1 карб. 12 карб. і 1 карб. 27 к., горох: 79, і 83,4, картопля: 15,5 і 22 к., буряк: 3,67 і 3,77, сіно: 25,6 і 30,1, солома: 7,6 і 10,5 коп. Таким чином видно, що в осени ціни нижчі як на весні.

Такі висновки зроблено з тих відповідей, що прислало їх 1610 кореспондентів київської губернії про сільське господарство в осени 1905 та весною р. 1906. Тепер тим кореспондентам розсилають запитання за літо (за жнива), а разом з тим розсилають за запитання про усяку працю на хліборобську: садівництво, бжільництво та інше.

З цих відповідей, як ми тільки що бачили, кожен знатиме й бачитиме, як у нас стоїть сільське господарство: в якому повіті воно ведеться краще, а де гірше, в якому місці вигідніше хазяювати, а де людові тяжко доводить ся. Таким тільки чином, од самих же людей, і можна буде довідати ся про їхню долю й недолю, й тільки тоді, коли відомостів таких набіраєть ся чимало, видно вже буде, яких і де заходів треба вживати, щоб кого слід порятувати. А настане нова дума і приступить вона до того, щоб росплатити нарешті земельне питання, якого по за думою ніякі «устроительныя» та «усмирительныя» комісії розв'язати не можуть, — тоді і для цієї вельми важкої для кожного справи придадуть ся як найкраще відповіді кореспондентів, і за їх допомогою можна буде і дешево, і любо зробити те, чого не зроблять ніякі чиновники.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Пелагій; римо-кат. Уршулі. — В понеділок: руско-кат. Якова ап.; римо-кат. Кордулі. — В в т о р о к: руско-кат. Евлампія; римо-кат. Йона Кавієтр.

— **Преосв. Єпископ Чехович** вже повернувся з Відня до Перемишля.

— **Директор рускої гімназії в Тернополі** др. Савицький простувє вість про самоубийство ученика III кл. Постригача в отсей спосіб: 1) Не є правдою, що «Директор прогнав Постригача зі школи». Постригач ходив до школи правильно і ще дня 14. с. м. був на бо-

гослуженю шкільнім разом з учениками. 2) Не є правдою, що Постригач скінчив життя самоубийством. Їго похорон відбув ся 16. с. м. при асистії обох оо. катехитів після приписів церковних; мусіли отже покликати до того власті набрати пересвідчення, що не самоубийство було причиною смерті. 3) Не є правдою, що батько покійного Миколи побив єго почувши від директора «що син єго видалений зі школи...» Правдою є от що: Перед директором жалувала ся одна жінка (мабуть сусіда Постригачів), що покійний Микола бив єї по лицю, і домогала ся за се кари. З конфронтації оскаженого з сею жінкою, не набрав директор пересвідчення, що Микола був стороною нападаючою, тому і ніякої кари, крім унімненя, на него не наложив а батькови, завізаному до канцелярії, представив, що поведєнь єго сина є (хотя би лише з огляду на вік тої жінки) невідповідне, і в случаю повторєня такого учинку потягне за собою злу ноту з обичаїв.

— **Вістки з закорд. України.** З днем 28. с. м. (15. ст. ст.) починає в Житоїрї виходити тижневик п. з. «Голосъ Волинскаго Общества Грамотности» який буде печатаний в двох мовах: українській і московській.

Івана Парасенка, що був послом до державної думи, увязнено і замкнено в крелевецькій тюрмі.

«Волянь» пише ось що: В Летичові на Поділю парубок закликав до себе єврея купити овес. Єврей, узявши кільки десятків карбованців, прийшов купувати і парубок у коморі зарубав єго сокирою, гроші забрав, а тіло кинув у річку. Другогож дня все викрило ся і парубок зараз же признав ся. Він навіть не вважав себе винним, бо сказав на допиті так: «А хіба за жида карають? Он на погромах скільки їх убитано, а нікогоч за те не карано».

— **Постулат українського університету в Росії** став займати круги студентів-Українців в Київї, котрі почали організувати ся через щотижневі публичні збори на університетї. Київска «Рада» замістила в тій справі ось який поклик:

До студентів-Українців! Вільний університет хоче викинути з свого життя всі мудросплетені бюрократичю тенета і йти шляхом самостійним. Автономний університет — се початок у нас науки. Хоч у Росії було й є багато вчених, професорів, проте справжньої науки було ще дуже мало, як і дуже мало було справжніх учених. Проте, і таких учених жите політичне мимоволі втягувало в небажані для уряду події, а наслідком сего була еміграція таких вчених за границю, де немало з них стали славні на цілий сьвіт. Університет, переважно студенти, на протязі півстолітньої боротьби за волю завжди вів перед. Тепер, коли жите старе, як кожда стара будівля, з дня на день руйнує ся і от-от упаде, університет перший здобув собі автономію. Україна наша тільки прокидає ся. Українське широке громадянство, перелицьоване на московський або польський лад, не може взяти в свої руки справу відродженя народу. Для сего треба самому відродити сї потрібні сили духові, яких воно не має. Студентство, як освічена молодь, що не втягла ся ще в старі традиції, не вичерпала своїх сил духових, найбільше може орієнтуватись у житю і прокласти стежку українському народови волі, добробуту, щастя. Одна з сих стежок — то, буде устрій автономного університету, де наш народ буде мати на українських катедрах своїх представників і заступників. Старі професори, «немножко малороссы», авторитетно висловлюють, що наша мова наукова ще не вироблена, або виробляє ся в Галичинї під польським впливом, що бракує українських лекторів, але саме сям доводять, що потреба українського університету є немінуча. Хто визнає, що український народ мусить жити власним національним житєм, що обрусеніє, яке до сего часу вбивало єго душу — се велике зло, той не може не згодитись, що чим раніш Україна почне розвивати ся на своїх народніх

основах, тим швидше настане час нормально-го для народа житя. В справі заснованя українських катедр студентство подало свій голос та й занішло. А між тим, при сучасних обставинах, студентство, як корпорація у вільнім університетї є господарі всего діла і від їх вимагань у пайбільшій мірі залежить устрій цілого університетского житя. Тільки вони зараз можуть здобути коли вже не цілий український університет, то принаймні кільки катедр на народній мові. Вони з свого кола через який час можуть виділити славу наукову силу. І коли авангарда громадянства — студенти зараз не подбають за се, не здобудуть в Київї, Одесї, Харковї жерел для української науки, то не швидко будуть у нас і національні гімназії і українські народні школи. Громадянствож само, без молоді отяжене «добримми» старими традиціями, не в силах посунути сю справу власними силами і, на нашу думку, доля України тепер у руках студентів. Коли вони не скористують ся теперішнім часом, то виступить згодом якась инша сила, що зробить в історії нашого відродженя їхне діло.

— **Почтові самотоки** себто самоходи заводять поchtовий заряд до перевозу осіб і пакунків в тих сторонах, де доси нема залізниць. В Галичинї має бути заведена така комунікація межі Львовом через Камінку струм і Радехів до Стоянова. До удержаня того курсу мають причинити ся інтересовані громади.

— **В справі одіжи гімназіастів.** Краєва рада шкільна видала сими днями до дирекцій середних шкіл обіжник, котрим дозволила ученикам носити пелерини з темносивого сукна із синими вилогами. Рівночасно обіжник виступає остро против надто високих ковчів при студентських мундурках, против курток з баранковими ковчрами та шнурками і взагалі против всякого наслідованя офіцерських мундурків.

— **Інтернаціоналка.** У Львові — як нам доносять — завязує ся товариство соціалістичної молодіжи академічної без ріжниць народности. В тій справі відбули ся вже довірочні наради відпоручників польських, руских і жидівських академиків, що признають ся до соціал-демократів. Назва і урядова мова в тім товаристві буде, розуміє ся, польска.

— **Дрібні вісти.** В Стрию померла дня 16. с. м. Амалия з Вайсів Кручковска, вдова по директорі гімназії в Коломиї, в 98. році житя. Покійниця помагала нераз убогим ученикам і полишила ся у відчній памяті цілих поколінь вихованців тої гімназії. Мимо свого старечого віку, котрий дозволив їй бачити своїх повнолітних праправнуків, покійниця аж до послїдних літ житя почувала ся зовсім здоровою. — Міска рада в Теревовлї наділлала намісника гр. Андрія Потоцького почетним горожанством за отворенє гімназії в Теревовлї.

— **Репертуар руского театру в Бучачи.**

Саля «Сокола». Початок о 7½ вечером. Білети продає торговля п. Рогозинського. (Абонамент на 6 вистав під ряд 10 К).

В неділю 21. жовтня: «Невольник», народний образ зі співами і танцями в 5 діях, переробив з поеми Т. Шевченка, Кропивницький.

Ві в т о р о к 23. жовтня: «На дні», сцени з дна житя в 4 діях М. Горького.

— **Репертуар міського театру у Львові.**

В суботу попол.: «Коецюшко під Рацлавицями»; вечер: «Самсон і Далїля», оп. 4 д Сен-Сенса.

В неділю по пол.: «Галька», оп. 4 д. Моношкка; вечер: «Орляньска дїва».

В понеділок: «Орляньска дїва».

Ві в т о р о к: «Оповіданя Гофмана», оп. 4 д. Офенбаха.

В середу: «Маман Колибрі», ком. 4 д. Г. Батаїля.

Телеграми

з дня 20. жовтня 1906.

Відень. Вчора в палаті послів роздано печатаний звіт про удержавлене північної залізниці.

Париж. На вчерашній кабінетовій нараді президент міністрів Сарієн звістив, що подав ся до димісії, почім всі міністри внесли свою збірну димісію.

Ломжа. Цлові власти в Гравві сконфіскували 19 скринь висланих з Берліна до Тифліса, в яких містило ся 74.000 набоїв.

Лев Лопатинський.

Четверта заповідь.

(Ілько Пащак)

драма в 5 дійх з гуцульського життя, нагороджена на конкурсі Тов. ім. Котляревського.

(Конець).

ЯВА 6.

ІЛКО, КОСТЬ.

ІЛКО.

(який перейшов коротку, але потрясаючу борбу в самим собою, витягає безпомічно, мов потапаючий до гори руку; відтак опускає долоні на голову і вибухає сильним нервовим плачем).

КОСТЬ

(по хвили).

Плач, плач Ілку, нехай твої горячі очі сполочуть ледову кригу у твою заціпілому серці.

ІЛКО.

(крізь плач).

Я не гідний ласки Господньої, — для мене вже нема спасеня.

КОСТЬ.

Я тут привів когось з собою, Ілку, до кого тобі певно рушить ся серце.

ІЛКО.

Віра!... Ваша паня прийшла з Вами? Она простила мені, дарує мої вини?

КОСТЬ.

Так, так, вона з далека молити ся буде за тебе Ілку, бо може хоч не свідомо причинила ся до твоєї недолі.

ІЛКО.

Ой, ні, вона чиста як ангел, вона такими словами промовляла до мене. Але я мав дівольські забаги в душі... Просіть її, щоби не гнівала ся на мене, бо я її так любив, так дуже любив...

КОСТЬ.

Бачиш, друже мій нещасливий, що твоє серце було спосібне до правдивої, чистої любови. Вона як хрусталь світить серед сьмітника твоїх гріхів. Тож зверни сю любов до тих, що найбільше заслужили ся їй. Твій дедь сивенький, що цілий вік старав ся для тебе, навчав тебе розуму і господарства і хоть може був трохи гострий, то всеж хотів тільки, аби з тебе вийшов працюватий, ошадний господар, *(Ілько похитнув голову і бє ся в груди)* — чи він, гадаєш, не дивить ся і тепер эпоза могили на свою дитину, що в приступ шалу вкоротила єму життя, не жде тої хвилі, ні, коли прокине ся твоя совість, коли серце розплине ся в сльозах покаяня, щоб, коли Бог тебе помилує, — і він міг тобі простити?

ІЛКО

(тихо мов стоном, ударяючись в груди).

Боже!...

КОСТЬ.

А ось прийшла сюда до тебе твоя мати...

ІЛКО

(тихо, мов стоном).

Мати!...

КОСТЬ.

Чекає, коли отворить ся твоє серце, аби і ті двері визначні могли отворити ся для неї.

ІЛКО.

Мати! Моя матінка! Де вона? Пустіть її, най я еще раз перед смертию увидю її, най її попрошу прощеня.

КОСТЬ

(підходить до дверей і віджильє їх; на порозі являєсь Явдоха, збрана убого, але дуже чистенько, майже вся біло — на лици сумна і збіджена, посивіла передчасно).

ЯВА 7.

Тіж, ЯВДОХА, потім СТРАЖНИКИ.

ІЛКО

(кидає ся до ніг матери і цілує їх; Явдоха стоїть неподвижно і тихо втирає сльози, що котять ся по лици).

Мамцю, мамцю моя рідненька, моя до рогенька нечечко, сьвята мученице терпелива — ти прийшла до мене, до твого негідного сина, ти вивідала ся до мене, до поганого душегубця, ти даєш цілувати свої ноги не вдячному вродови, не коннеш єго як пса скаженого, не плюєш на него, як на змий ідовитого, не відвертаєш ся від него, як від проклятої зарази? Скількиж твої сьвяті плечі згинали ся над мовою коліскою, а я їх обкладав сивяками, скільки твої уста націлували ся мене, а я проклятий плював на них у пересердю, плював на те лице, що тільки всьміхало ся любо до мене, на ті дорогі губи, що тільки пестощами промовляли до мене і казки золоті мені переповідали і пісоньки срібні мені пересьпівували! А я клятий віддячив тобі лайкою і наругами і проклинами! Я твої рученьки роботящі викручував, твоє волосечко турбітне виривав з голови отсими нелюдськими руками. Чи простиш ти мені, матінко дорогосенька, чи можеш ти мені те все простити? Се не пальці, ні, що зношу тепер до тебе, а гадюки люті, що рвали твоє тіло, се не син ридав перед тобою, а вовк скажений, що кинув ся на власного дедя — чиж можеш ти найти для него слово прощеня?

ЯВДОХА

(підносить руки, як до благословенства і тихо порушає устами).

ІЛКО.

Ні, ні, не прощай мені, я не варт того, я не гідний ласки, — я за мало жалував за своїми гріхами, за мало тернів за свої вчинки! Кари, кари на мене, кари! Кажіть мене бити ланцями до крови, ломіть колом мені кости, вогнем печіть моє тіло — най моя душа найде відпочинок, аби моя покута заважила перед Богом! Може хоть муками відроблю свою вину! Страшними муками, які тільки може вигадати людська сила. Що там шибениця — се не на мене кара! На мене люди не мають кари! Най жеж мене хоть поволи вішають, абим міг сираведливіше зійти зі сьвіта!

ЯВДОХА

(плаче тихо, стрясючись; між тим увійшли стражники і станули мовчки коло дверей, даючи знаки о. Костеві).

О. КОСТЬ.

Твій щирый жаль, Ілку, важнійший за всі муки! Наспіла пора, — час тобі, брате, попростити ся.

СТРАЖНИКИ

(урядово приступають до деліквента і стають біля него).

ЯВДОХА

(отвораючи широко руки).

Ілку, синану мій! *(Ілько припадає їй до грудий і цілує руки; она цілує єго в голову).* Най Бог милосерний простить Тебе, я вже давно простила тобі.

Конець пятого і останного акту.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

(Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 19. жовтня: др. Михайло Литвинювич з Черновець, о. Людомир Зариц-

кий з Устя, Йосиф Стадник з Бучача, Андрій Гаєк з Ягольниць, Емилія Застирець з Бродів, Павло М. Копко з Перемишля, Петро Бугель з Краківця, о. Сильвестер Стецяк з Камінки-старе село, Михайло Ольховий з Бортник, др. Могильницький з Снятина, Іван Бойко з Яблонова і Станислав Лутнер з Камінця подільського.

Всіх лікарських наук

Др. Кость Танячкевич

б. секундар шпиталя Вільгельміни у Відні по відбутю трлітньої практики у віденських шпиталях та клініках

осів в Золочеві.

(Ординує в домі інспекторату податків).

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирон Вахнянин

ординує від 3 — 5. по пол.

ул. Академічна 26.

Твори Л. Лопатинського:

До Бразилії! др. 4 д. (вичерпане).

Свєкруха ком. 3 д. (вичерпане).

Беата і Гальшка др. 5 д. 1 К.

Конкурс на мужа ком. 5 д. 90 с.

Четверта заповідь др. 5 д. 1 К.

Параця ком. 3 д. 2 К.

Яблочникар ком. 1 д. 40 с.

Сольо-терно оповіданє 30 сот.

Переклади:

Уриель Аюста Гүцкова траг. 5 д. 2 К.

Laboremus Бернсона др. 3 д. 1 К.

Дістати можна у Львові, в книгарні Тов-а ім. Шевченка (ул. Театральна 1.) і в Ставропигійській (ул. Руска 3.).

Всілякі

КУПОНИ

вильосовні цінні папери

вишлачує без потручення провізії або коштів

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц

БАНКУ

Гіпотечного.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 15. до 31. жовтня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниця High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.